

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور

برنجی سنه : ایلکنجی جلد

نومرو : ۱۶

۵ کانون اول ۳۳۷

تربيه

مکتبہ ک شکستہ مارمہ سی مقننه نظريات

ما بعد [*]

ميل ، خصوصی تشيكله ياييله جك شيلرك ياييله سي ، ممكن اولاميانلرك ده حكومت طرفندن درعهده ايديلسنى ايستور . تربيهده بو ميانه در . حكومت ، برحق انحصار ادعا اتمكسز ، مجبوري اولهق ابتدائى تحصيلنى تطبيق اتملى ووسائلى ده احضار اتملى در .

بوجريانده يالكز (سپنسر) : (laissez faire)

نظريه سته صابانوب قاش و بوندن خارجه چيقيمه . مشدر . بونك ايچون سيئسرى مفرط بر فردى

[*] « درگاه » نومرو : ۱۲ و ۱۳

بارا كله سنى ايشيدنجه بر دنبره تيره دم وشاشيردم . حياتك بوكونكو بارا ايله برابر قايب اولان سعادت كوزلرمدن تكرار اوزاقلاشدى . او زمان كندى استنادسز بر جوق قادار ضعيف بولدم . جيمده دشمنلرم ايچين عصيانله صيقيديم يوصوفلر ، كوزلرى ياشارتمقدن باشقه برشيئى يامادى . او ، آياغه قالفوب يامه كلدى : - نهك وار ، نه اوليورسك ؟ دييوردي . ديكرلى ده آياغه قالفمديلر . كنديه جاكم اولغه چاليشهق اوطورد . صاغير فيلسوف آلنى اوموزيه قويدق دوشوندى . باشى قالدروب : - بن ، ديدم ، بوكون آلله كچسى ايچاب ايدن بك جوق بارادن عروم ايدلم . متاثرم ، حيايم عذاب ايچنده كچه جك . بر آز تسلى ايچون روح اللهه ، امانه وصوكرده سكا قوشدى . ايلك سؤاله باقه ؛ بن سكا اعتقادكى يوقسه بارانككى دها زياده سعادت ويره جكنى صوراجقدم .

بووك قولاغنى آغزعه قادار ياقلاشديرمدي . باشنى چويرهرك يواوشجه : - بكي ، ديدى ، بو سؤالى نه صورويورميسك ؟

— اوت ، ديدم .

جواب ويردى :

— ايكيى دوشونلم ؛ قارم تماميله طوق دكل ، فقط سعادم . (صوكره هرجه برجه علاوه ايتدى :) اللهك شو ييلديزلى كوكنه قسم ايدرم كه مسعودم . سن ، انسانلرك بك چوقلى كي بدجختسك . كوروپورم ، دماغكده اوكدماو بارا ايچون آغلادقدن صوكره بك بو سؤالى نه صوراجق درجهده ضعيف ! تجربه ايتدك كه باراسراق بزه برفلا كتمش ؛ بكادها نه صورويورسك ؟

كيت ؛ دقتله آرقه سندن قوشارسك او بارايى بلنكه نه بولورسك . نجه حقيقتاً آغلامك لازم كلن بر شيئى وارسه اوده ، بيلمه ديكله بك باشقه بر سعادتك عروميتى ايچنده قاله كدر . . .

محمد قبرى

بارانككى وسعادتك سسى : - كندى آلداهه ، كندى آلداهه ! ديمكه كچيكدى . .

*

بارانككى ، يوقسه اعتقادكى انسانه دها زياده سعادت ويره جكنى صورق ايچون حاووض باشنده ديكلن خوجالرك باشه كيتدم . آلتيسى بر اوزون صيرهك اوستنه ، ديكر ايكيى صيرهك ايكنه ايچنده براسكمله به ، بر باشقه سى ده اولرك قارشيسنده نه براسكمله به اوطورمدي . بوكونجيسى اوطوردينى حالده بر آياغنى بره ، ديكرى ده اسكملهك اوستنه قويدى ايچون بك اوزاقدن مو باشنده ديكلن بر ايلك حسنى ويردى . سلامى آلهرق هيسى بردن آياغه قالفوب ، براسكمله كوسترديلر . اوطوردىغى زمان آزالينه آكسز بر ياباچينك كيره سندن ثوركش كي ، هيسى وحشته بك باقورلردى . بوقادار نظر آلتنده بزه خفيجه هيجانلش اولرله برابر سكوت ايديوردم . ايلرله بر ايلك كي دوران خوجاشمدي بك باققدن يورولهرق آلنى بناغه قويمش دوشونوردى . صيره اوزونده هيسندن دها ياشلى اولدى ايچون اورنه لرته آلدلرى اوتوز بشنده بر خوجا ايرى اكرى رونيله بك كوچ تنفس ايديوردي . آي ، حاووض ايچنده صودن بر فائوسه كيرمش كيدى .

— بعضى شيلر صورق ايستردم . ديدم دوردم صورق ايستدككى بر دنبره سوله مكدن كچيكيوردم . سوزه بر دقه باشلادقدن صوكره صوصاتك غريب اوله جنى آكله برق شيمدليك بن هيج علاقه دار ايم بن بر سؤال فيرلادم :

انسانلر ايلكه دوغروى ، يوقسه فناغه دوغروى كيديورلر ؟ بر لرليه باقنديلر ، صوكره هيسنك نظلرلى ايرى و اكرى رونيله كوچ تنفس ايتديكى سوله ديكم خوجايه ديكلدى . او ، هيج بر شيئى آكلاماش كي صاغنه سولنه باقديوردي . ايجلرندن برى :

— مزه جواب ويره جك شو آدمدر ، ديدى ، صاغير اولدى ايچون ياقلاشهرق سؤالكنزى تكرار ايديكز !

كنديسنك باشه كيدوب قولاغنه حاقيردم . .

— انسانلر ، ايلكه دوغروى ، يوقسه فناغه دوغروى كيديورلر ؟ بنى برقه دن كان عكس كي ديكلدى ، بر آز دوشوندى ، صوكره آغير آغير سوله دى :

— ايلك بزه « نورنوب » لك ييقنده در . انسانلر زمان يله اوتوردن اوزاقلاشدقه ناصيل ايستر . سك كه بنه ايلكه دوغو كيتسئلر ؟

— خوجا ، فناغه دوغو كيدن بو انسانلرك برى بيميره احتياجلرى يوقى در ؟

ديمكندن دها يو كسك برسسه آزيچق حدثل كي جواب ويردى :

— تخمين ايديورم كه ، الله ، محمد خاتم الانبيا ديمه دى ، بارانك بو صوره بر باشقه اسمى اوله جقدى .

صاغير فيلسوف

بر ياز كچه سى ، سلطان سليم مدرسه سنك ده كيزه وشهره ناطر باغچه سته كيتدم . آي چيلاق اولويه وچيلاق قهرلك اوستنه وورمدي . كنج اولداتلرني سسلرندن آكلاديم خوجالر ، حاووضك كارتنده ديكلنيور ، قونوشيورديلر . قوملك اوزرندن خيزلى خيزلى يورويهرك ، اولونك نهايتنده كي سده دوردم . شهرك قوتلى لامبارى ، ساحلارده روحلر كي ياناه ايمه شعله لره بكنه مكدن اوزاقديلر . صولده هوايى دولدران يارى آيديشاق اوزاقلده قوبلاشيوردي . دكيز اوزونده كي بووك واپورلك يانلرله قظراندن برر بولوط كي دوران عكسلى وارى . اوكم براوچورومدى ؛ برچوق اسكى اولر بو اوچورومك دينى دولدرييورديلر . بر مدت قار شيمده كي شهرك كوروكولرني ديكلدم ، ده كيزك حركتمز ليكنه باقدم صوكره كوزلرني قيصهرق اخشاب اولرك ايشيقلرى بيميره لرله داغايوب صولان اوله لرني سوزمك ايستدم .

آله كچه جكنى قوتله اميد ايتديكم بر بارادن بو كون عروم اولشدم ، بومو قيتسزلكم بر تپلى اميديله بنى ايلكه ، دينه واللاه سوق اتمشدى . بو اوچ شيدن لك بوكونى برمعنوى ديز كي حس ايدرك اورايه باشى قويمق ايستوردم . چونكه باس آغيردى ؛ بوبارا اولمايمه لازم كلوردي كه بوتون عمرى ذوق آلامدين ايدارده والانه م . حالو كه هر آرزوسى ذوق معطوف اولان بو عمرك ايستمديكم برلرده سوروكلمه سته نلروم وارى ؟ دماغم بويله برچيماز سوراق ايچنده ايكن اومده بك باقان اخبار قادين : - دوشونه ، دييوردي ، اللهك كرمندن ده اميد كسمه . . ذاتا صياحين بك كچه كي روياك آكلاتيمه ديمه مشى ايدم كه ، نه بياض ، نه ده سياه خيره دلالت اتمز .

بن ايستتمه مش كي : - سمدى كنجبه اوده بولونديمى سوله ! ديرك آيرلشدم . بو بكميله نظر ا دها طبيعى اولان هوسلرته جوق دوشكون ، كوزلر بر كنجدى .

جامى مدرسه نى كورمدم بن دها زياده اللهه ياقلاشديردي . چوقلانى ، كنديسى متدين اولدى ايچون بن ده دينه سوق ايدن آنه مى دوشوندم . دماغم او زماندن بوكونه دوغو برجه كوستردى . بر آراتى اوله بر حال ايچنده قالدك كه اختيار قادينك بحث ايتديكى اللهك كرمي ايله ، شيمديكى دويغولرم بر تسلى وجوده كتير كي اولديلر . بر جوق يكي وكوچك قرقاكت حاضر لايه جنى نتيجه ، خيره خانه كوره « كرم » اوله جقدى ، بن ايچون ده . . . فقط بونى شيمدى خاطر لايه لزوم واريدي ؟ احتراساتك خارچنده بر حيات دوشونه ييله جك قادار حكيم اوله مديفدن كنديه عتاب ايتدم .

يالكز ايچمن برسس ، شهپه سز قايب اولان

دارالفنون و قدر بر مردوان قوروللی و بومردونه مستعد اولانلارک چقه بیله سی تحت امکانه آلتلی در. « سوزی بونک ده نقطه نظریته وفاق در. عالی مکتبلی زیارت ایده چک اولان چوققلر، ابتدائی مکتبی اولان یاشندن دیگرلری ایسه ۱۲ یاشندن صوکره ترک ایدیورلر. بو یاشده چوققلرک ملی تربیه، ده دوغریسی هم شهر بلیک تربیه سی آلماری ممکن دکدر. بویه بر تربیه آنجی ابتدائی مکتبی زمانندن صکره وریله بیلر. بونک ایچون کومو وفاق مکتبلر، مختلف مسلك شمه لرینه تقسیم ایدیلر (اکال مکتبلی) در. کدرشن شتایره کوره ملی تربیه فضیلتلری: حاکمیت نفس، عدالت، همجنسره قارشی فدا کارلار در.

ناتورپ، ابتدائی مکتبلرک ۱۸ یاشنه قدر تمدیدی ایستوردی بو ایسه ایسته بور زیرا بونک ایچون اکال مکتبلرک غایه سی باشده در ابتدائی مکتبلی چوققلره عمومی بر تحصیل وریور. اکال مکتبلی ایسه مجرد تدیسندن توفی ایدیور. او، ده زباده چوققلری فسال بولوندرمق، اولاری مسلک رنده ماهه یاغی وانلره مستعد مسلك صریلری واسطه سیله کندی مسلكلری علاقه دارایدن شیلردن باشلیرق تام مناسیله برونداش، ملی تربیه و برمک و کندی مسلكلرک هر خصوصه وطنیه علاقه دار اولدیفنی تلقین اتمکدر.

بوندن باشقه اکال مکتبلرکده دوغمانیک بر طرزده اوله مق ودرین اساسلره مربوط اولاق شرطیه حفظ الصحه اوکره دیله چک کذلک اخلاق اساسلر، بالکز نظری اوله رق دکل، عینی زمانده مکتبده تشکیل ایدیلر چک عمومی و مشترک بر حیاتده فعالیت کوسترله رک اخلاق عملی بر طرزده تطبیقه و اعتیاد حائیه کلسنه جالی شیلرک در. اکال مکتبلی ۱۸ یاشنه قدر هر کس ایچون مجبوری اولمیدر. نته کیم بوجبوریت باویه راده توسع اتمکده در. اکال مکتبلی بالکز شهرلرده دکل، کویارلرده آچیلماق در. کویار فقیر ایسه، جماعت تشکیلیه بونی یاغی ممکن اوله مازسه اوزمان حکومت معاونت ایتلیدر. اساساً اکال مکتبلی حکومت آچالی، مع مایه اسبور جمعیتلری، صنعتکارلر جمعیتی کی جمعیتلرده بوکی مکتبلر آچیلیدرلر. تربیه یی - فیخته ده اولدیفنی کی - عامیله حکومت ترک اتمک خصوصی حیاتده موجود اولان بزچوقی تربیه عواملندن واز کیمک و کندی و طیفه سی ایفا اتمک بهانه آرایان عائله لرک اککنه باغ سورمک دکدر. مکتب تشکیلانی حفته بومردونی فکرلردن صکره معین مکتبلر حفته کی مناقشات باشلایور. آلمانیده: ره آل مکتبلی یی یوقسه ژیناژلری؟ مناقشه سی بزچوق زمان بزچوق صریلری اشغال اتمش والان ده اتمکده در. ره آل مکتبلرک قارشی تمایل کیتدیکه چوغا نتمده در. هله خرب عمومی دن صکره بوجریان ایچه توسع اتمک نمایانی کوسترمکده در.

تربیه دوقورتوری

فیلل فکریت

جذری بر طرزده: «انسان، آنجی جمعیت واسطه سیله انسان اوله بیلر» ویاخود: «بالکز جمعیت تربیه ایدیلر». ادعاسنی سرد ایدیور. (شلایه ماخدر) ده جمعیت بر واسطه ایدی. ناتورپ ده ایسه جمعیت هم غایه و همده واسطه در. ناتورپ مکتبلر ایچون اوچ اجتماعی تشکیلات موضوع بحث ایدیور: (۱) عائله - ۲ مکتب - ۳ بیوکارک مشترک حیاتی (بوصوکنجیده بذاته تربیه جاریدر. عائله، چوجک سوائی طبیعیه سی تربیه ایدر. کذلک سعه اولان عائله. عائله قوچاغنده اویاندریلر. بونک ایچون (پستالوجی) و معقلرند اولدیفنی کی، ناتورپ ده مکتبدن اول چوققلرک تربیه مقصدیه جالی شیلرخی، وفاق کوربیور. (فروهل) آز چوق بومعهده خادمدر. مکتب، داخلی بر عماریه ک کوکی قوروتقی ایچون «منظم بر جمعیت» شکلی طاشیلیدر. بونک ایچون مکتب، خلفک هر سسی ایچون مجبوری برر مؤسسه لیه اولی در. بو مکتبک ایلک قسمی آتی یاشندن باشلیرق آتی سنه دوام ایتلی، تقسیم اعمال ایچون ضروری اولان دیگر تخلف عالی مکتبلر، بو مکتبلرک تدیساتیه آز چوق مناسبدار اولیدر. بوندن صکره اون ایکی یاشنه واصل اولاق چوققلر عالی مکتبلردن هر هانکی بریه کچه بیلرلر. فقط بو، کفی اوله ملی، آنجی چوجک مکتبده کی اجرا آتته کوره تعیین ایدیلیدر. (شلایه ماخدر) ده اولدیفنی ناتورپ ده عالی تحصیل کوره چک چوققلرده، اجتماعی فرقلرک قطعاً کورده له سنی بونخصیک آنجی چوققلرک استمداد لرینه کوره اولسنی آرزو ایدیور. مع مایه ابتدائی مکتبی ۱۲ یاشنه تملی. استقباده ابتدائی مکتبی ۱۸ یاشنه قدر دوام ایتدیرمادی در. عالی مکتبلر، مسلسکی تقسیمانه کوره ترتیب و تنظیم ایدالی در. اونی متعاقب اوچجی قدمه کایرک آرتق بوراده سرپست ذاتی تربیه مقصوددر بو، آرتق بر پروگرام تمخده اجرا ایدیلر.

ناتورپ دن صکره ک زیاده نظر دقتی جلب ایدن بیوک صریلردن بری ده ایوم باویه ر مامارف اداره سندنه تشکیلاته اوغراشان اکرشن شتایر ادر. بو ذات، ناتورپ کی میرداندیده دولاشیور. او، ده زباده حقایق حیاته استناد ایدرک حرکت ایدیور و بالتبعه اجتماعی تربیه پروگرامی تطبیق و اصلاح ایله اوغراشیور.

(کدرشن شتایر) ده کوره حکومتک و طیفه سی بالکز کندی محافظه نفسی ایچون چالشیق دکل، عینی زمانده خفاکده رفاهانی تأمین اتمکدر. بو ذات، یکدیگرله علاقه سی اولیان و مختلف طبقه خلفه عائد اولان مکتبلری ایستور. بونک ده نقطه نظری: «ابتدائی تحصیل هر چوق ایچون عینی» اولی در. وساطی اولیان عائله ک چوخدرلر و وساطت تدیس حکومت طرفندن ویرالی در. کذلک خفاک رفاهی حکومتده اصلاح و تقویه سنه خادمدر. بیوک ایشلر، اکامه اولانلر طرفندن اداره ایدیلیدر. مشهور طبیعیندن (هو قسله ی) ک: «بردن

حریتی ویاخود فردیتی ثاق ایدنلر مبالغه اتمش عد ایدیلر. سبب سره کوره، قرالارک، الاهدن ویرلش بعض حقوقه مالکیتلری ادعای نصل باطل بر اعتقاد ایسه هر سوسپالیزمده اوله جه باطل بر اعتقاددر. بونک تطبیق ایسه اشما ایدیچی بر بر طرک کارلار در.

فرانسه ده ناپولیون زماننده (ژان بابیست) مارفندن مدافعه ایدیلن اقتصادی حریت فکری، (سن سیمون) ک (اووهن) ه یقین اولان افکار ی ایله تبدله یوز ملوتدی. (فویه) ده ها علمی بر دوشونجه ایله صوک انکیز جریانه تقرب ایدیور. فویه ک بره نسبی «اصلاح ایدن عدالت» در. بو عدالت، فردیت و خود بینلکه قارشی دائمی بر مجادله و فائده بر ورساند ک میدان کلسنی ایجاب ایتدیرر. فویه به کوره بو تساند، هیچ بر زمان سوسپالیزم دیمک دکدر.

عینی جریان، آلمانیده ده، اولاف فردی و اقتصادی حریت، بعده اجتماعی حریت و حکومتک تمخده ی تشکیلنده تجلی ایدیور. بو عمومی اجتماعی جریان تدیجاً صریلر ده سرایت ایدیور و بوسایه ده مکتبلرک یکی جریانلره کوره تنظیمی چیغیری آچیلش بولنیور. صریلرک میاننده بو جریانک ک قوتلی مدافعی اوله رق (بول ناتورپ) ی کوزبیور. ناتورپ، «اجتماعی پداغوزی» ده قانت قدر آکلاشیه سی مشکل درین بر اتمده کندی نقطه نظری مدافعه ایدیور. ناتورپ، بشرک حیثیات مشترک - نی اساسندن، یعنی اجتماعی نظردن ایسه کبریشیور. او، ۱۹ نجی عصرک اجتماعی جریانندن متأثر اولغله برابر اصل کندی اجتماعیانک و معلومات نظریه سنک اساسنی (قانت) ده بولیور. ناتورپ کوره اجتماعی حیثاتک، بشری فعالیتده کورولدیکی وجهله اوچ قسمی واردر: (۱) سوق طبیی و تمایل - ۲ خصوصی مناسیله اراده - ۳ عقل اراده در. ناتورپ ک «اجتماعی» مفهومدن مقصدی، «اجتماعی انتظام ویاخود اجتماعی اوله رق تنظیم ایدیلن شی در. بوندن ده اوچ انتظام اجتماعی جباربیور: ۱ - اقتصادی فعالیت - ۲ اداره فعالیت - ۳ تربیه فعالیت) در. بو اوچنجی صنفه اجتماعی تربیه داخلدر.

ناتورپ ده کوره پداغوزی، اجتماعی پداغوزیدن باشقه برشی اوله ماز. زیرا، بذاته اوله مق شرطیه، تربیه، عامیله جمعیتک عناصری ایچنده یاشاور اولاری (وونت) و (فونت) ک بولدیفنی کی ناتورپ ایچون ده، منفرد بر انسان برموهومه در. ناتورپ، فردی، حکمت شناسلرک آتومیه مقایسه ایدیور و آره لرندمه مشابهتی کوسترمکه چالیشیور.

ناتورپ اجتماعی دوشونجه سندنه (شلایه ماخدر) دن ده ایلری به کیدیور. (شلایه ماخدر) کنتلر ایچون مشترک و مجتمع بر حیثاتک تشکیل ایدلسنی ایستور و بو حیات واسطه سیله کنتلر ده اجتماعی دویولرک انکشاف اتمنی آرزو ایدیور. ناتورپ ایسه ده ها